

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4To/12/2019
Identifikačné číslo spisu:	9519100158
Dátum vydania rozhodnutia:	26.05.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:9519100158.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martiny Zeleňakovej v trestnej veci proti obžalovanému JUDr. V. Q. pre pokračovací zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a iné na verejnom zasadnutí konanom 26. mája 2020 v Bratislave o odvolaní prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obžalovaného JUDr. V. Q. proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 21. októbra 2019, sp. zn. PK-1T/19/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obžalovaného JUDr. V. Q. z a m i e t a.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd rozsudkom z 21. októbra 2019, sp. zn. PK-1T/19/2019, ktorému predchádzalo prijatie vyhlásenia obžalovaného JUDr. V. Q., že je vinný zo spáchania skutkov uvedených v obžalobe, tohto uznal vinným v bodoch 1) a 2) z pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona a v bode 3) z prečinu nepriamej korupcie podľa § 336 ods. 1 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že

v bode 1)

23. februára 2018 v čase od 10:35 hod. do 10:37:30 hod. v kancelárii č. XXX, na X. poschodí v budove Okresného úradu K., prijal od Mgr. U. S. finančnú hotovosť v presne nezistenej výške, nepresahujúcej sumu 50,- Eur za to, že ako vedúci oddelenia zápisov práv k nehnuteľnostiam katastrálneho odboru Okresného úradu K., v konaní o návrhu na vklad, predmetom ktorého bol prevod poľnohospodárskej pôdy, po zistených nedostatkoch tohto návrhu, ktoré by inak odôvodňovali prerušenie konania o návrhu na vklad, ju upozornil na tieto nedostatky, a po ich odstránení vo veci ďalej pokračoval v konaní bez prerušenia,

v bode 2)

7. marca 2018 v čase od 13:18:50 hod. do 13:26:45 hod. v kancelárii č. XXX, na X. poschodí v budove Okresného úradu K., si nechal sľúbiť a následne aj žiadal od Y. V. palivové drevo za to, že ako vedúci

oddelenia zápisov práv k nehnuteľnostiam katastrálneho odboru Okresného úradu K., mu poskytne pomoc v konaní vedenom pod č. V-2448/2017, ako aj v katastrálnom konaní v súvislosti s odstránením duplicity vlastníctva pozemkov v bližšie neustálenej urbárskej spoločnosti,

v bode 3)

6. marca 2018 od 10:17 hod. do 10:30:30 hod. v kancelárii č. XXX, na X. poschodí, v budove Okresného úradu K., si od Mgr. JUDr. V. B. nechal sľúbiť úplatok vo forme vybavenia zamestnania pre svoju dcéru v advokátskej kancelárii, ako aj v inej, presne neustálenej forme za to, že ako vedúci oddelenia zápisov práv k nehnuteľnostiam katastrálneho odboru Okresného úradu K., ktorého odborný názor je rešpektovaný, osloví B. B., starostu obce J., aby v zmysle § 6 ods. 7 písm. b) bod 1 zákona č. 140/2014 Z.z. o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení účinnom do 10.2.2019, vydal potvrdenie o existencii vzťahu blízkej osoby, medzi predávajúcim a kupujúcimi a následne 7. marca 2018 v čase od 08:06:30 hod. do 08:28:25 hod. v uvedenej kancelárii prijal finančnú hotovosť vo výške 50,- Eur od Mgr. JUDr. V. B. za to, že oslovil B. B., starostu obce J., ktorý predmetné potvrdenie vydal.

Za to mu prvostupňový súd uložil podľa § 329 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 39 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona a § 36 písm. j), l) Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 2 roky, výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmenečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona určil skúšobnú dobu na 2 roky. Súčasne mu uložil podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona trest zákazu činnosti - a to výkonu povolania v štátnej službe na 3 roky.

Ihneď po vyhlásení tohto rozsudku podal proti nemu odvolanie prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“), ktorých rozsah vymedzil tak, že toto smeruje iba proti výroku o treste a v neprospech obžalovaného. V zákonnej lehote podal - rovnako proti výroku o treste - odvolanie aj obžalovaný JUDr. V. Q..

Prokurátor v dôvodoch podaného odvolania uviedol, že sa nestotožňuje s hodnotením súdu o existencii takých pomerov páchatel'a, z dôvodu jeho ťažkého zdravotného postihnutia, v dôsledku ktorých by uložený trest odňatia slobody v rámci zákonnej trestnej sadzby pociťoval menovaný obžalovaný podstatne citeľnejším spôsobom, ako iní páchatelia. Je síce pravdou, že menovaný obžalovaný trpí zdravotným postihnutím, ktoré je už na prvý pohľad zrejmé, avšak v danom prípade považoval prokurátor za potrebné poukázať na tú skutočnosť, že týmto zdravotným postihnutím obžalovaný trpel už v čase páchania trestných činov, pre ktoré bol uznaný vinným. Ak by v dôsledku zdravotného postihnutia obžalovaného hoci aj bola splnená podmienka o neprimeranej prísnosti použitia zákonom ustanovenej trestnej sadzby, nemožno súčasne konštatovať splnenie druhej (kumulatívnej) podmienky, ktorou je požiadavka na zabezpečenie ochrany spoločnosti trestom kratšieho trvania. Poukázal tiež na to, že obžalovaný bol uznaný vinným pre dva trestné činy, hoci v dôsledku uloženia trestu zákazu činnosti vykonávať povolanie v štátnej službe bude menovanému obžalovanému zabránené v páchaní ďalšej trestnej činnosti (možnosti korupčného správania sa v rámci výkonu štátnej správy), avšak z hľadiska naplnenia represívnej funkcie sa uloženie podmenečného trestu s trestom zákazu činnosti javí ako nepostačujúce, a to aj z hľadiska naplnenia funkcie generálnej prevencie. Z hľadiska naplnenia ochrannej funkcie trestu a dosiahnutia účelu trestu zastáva však názor, že obžalovanému JUDr. V. Q. je potrebné popri treste zákazu činnosti uložiť nepodmienený trest odňatia slobody na dolnej hranici zákonom ustanovenej sadzby, t. j. v trvaní 5 rokov, so zaradením obžalovaného na jeho výkon do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Navrhol preto, aby najvyšší súd ako súd odvolací zrušil výrok o treste napadnutého rozsudku a uložil obžalovanému úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia a súčasne trest zákazu činnosti spočívajúci v zákaze vykonávať štátnu službu na 3 roky.

Obžalovaný JUDr. V. Q. v písomných dôvodoch odvolania poukázal na to, že si veľmi váži skutočnosť,

že súd prvého stupňa aplikoval ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona a uložil mu iný ako nepodmienečný trest odňatia slobody. Uvedomuje si rozsah trestných sadzieb pri trestných činoch, pre ktoré bola podaná na neho obžaloba. Nechce preto navodiť dojem akejsi nespokojnosti s uloženým trestom, skôr by chcel, aby odvolací súd vnímal jeho odvolanie ako akúsi žiadosť o uloženie iného alternatívneho trestu, prípadne podmienečného trestu kratšieho trvania. Poukázal pritom na svoj postoj k trestnej činnosti, doterajšiu bezúhonnosť, svoje osobné pomery - teda ťažké zdravotné postihnutie, úplnú rodinu, 3 deti a pod. Nad rámec už uplatnených skutočností však poukázal tiež na to, že súd mu mohol priznať aj poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona. Napriek zjednocujúcemu stanovisku trestnoprávneho kolégia NS SR Tpj 55/2016 uviedol, že v tomto konaní dobrovoľne učinil vyhlásenie o vine, čím výrazne zjednodušil súdom rozhodovanie o predmetnej trestnej veci, nakoľko nemal možnosť žiadnym iným spôsobom prispieť k objasneniu žalovanej trestnej činnosti. Po oboznámení so spisovým materiálom možno dospieť k záveru, že nemal ako viac prispieť a ako viac napomôcť k objasneniu trestnej činnosti, ako učením vyhlásenia o vine. Inštitút vyhlásenia viny výrazne urýchljuje konanie pred súdom a umožňuje, aby sa súd zaoberal len otázkou trestu. Súd sa tak primárne môže zamerať na otázku trestu a viesť dokazovanie iba v tomto smere, pričom prípadné odvolanie je taktiež podané len do výroku o treste. V prípade vyhlásenia o vine je súd zároveň povinný skúmať aj prípadnú aplikáciu ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona, čo súd prvého stupňa aj správne - podľa obžalovaného - učinil a preto postup súdu prvého stupňa v tejto časti považuje za správny a zákonný. Súd prvého stupňa mohol aplikovať aj ustanovenie § 36 písm. n) Trestného zákona, čo by však v konečnom dôsledku nemalo vplyv na rozsah trestných sadzieb, resp. ich úpravu, ale ďalšia poľahčujúca okolnosť (resp. ich vzájomný súhrn) mohol súd prvého stupňa zohľadniť pri uložení alternatívneho druhu trestu. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu z 25. októbra 2016, sp. zn. 4 Tdo 63/2016, v ktorom konštatoval, že poľahčujúce okolnosti podľa § 36 písm. l) a § 36 písm. n) Trestného zákona môžu byť zohľadnené aj kumulatívne a poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. n) Trestného zákona sa stáva v určitom zmysle kvalifikovanou okolnosťou majúcou za následok možnosť nevykonania dokazovania v určitom rozsahu na hlavnom pojednávaní.

V závere odvolania obžalovaný požiadal o uloženie alternatívneho druhu trestu, a to buď peňažného trestu, prípadne podmienečného trestu kratšieho trvania, aby sa aj vzhľadom na jeho zdravotný stav mohol zaradiť do spoločnosti a aj napriek svojmu zlyhaniu mohol viesť plnohodnotný život v rámci možností. Tiež poukázal na to, že uloženie trestu zákazu činnosti nie je obligatórne, aj keď sa môže javiť ako dôvodné, nie je však nevyhnutne potrebné na to, že si dostatočne uvedomil nesprávnosť svojho konania a už samotné prejednanie pred súdom je pre neho dostatočným trestom a naplňa prvky individuálnej, ako aj generálnej prevencie.

Navrhol preto, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a uložil mu peňažný trest v primeranej výške, eventuálne kratší podmienečný trest odňatia slobody bez uloženia trestu zákazu činnosti, resp. trestu zákazu činnosti kratšieho trvania.

Obžalovaný sa vyjadril k odvolaniu prokurátora a uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa považuje za zákonný a vecne správny, čiastočne s výnimkou výroku o treste, ktorý sám napadol odvolaním, pričom sa však správne a zákonne vysporiadal s potrebou aplikácie ustanovenia § 39 ods. 1 Trestného zákona. Podané odvolanie prokurátora považuje za nedôvodné v celom rozsahu, za všeobecné a nepreskúmateľné pre jeho neurčitosť s tým, že je zrejmé, že má výrazne formálny charakter.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako odvolací súd preskúmal na podklade uvedených odvolaní, ktoré podali oprávnené osoby včas, v súlade s § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého výroku rozsudku, proti ktorému podali obžalovaný a prokurátor odvolania, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Po takto vykonanom prieskume dospel k záveru, že podané odvolania nie sú dôvodné.

Najvyšší súd považuje za potrebné zopakovať, že preskúmanému rozsudku predchádzalo prijatie vyhlásenia obžalovaného o vine, v dôsledku čoho nemožno tento výrok napadnúť odvolaním ani dovolaním (s výnimkou zásadného porušenia práva na obhajobu,), tento je právoplatný a odvolací súd je

ním viazaný aj pokiaľ ide o posúdenie spôsobu spáchania činu a jeho následkov, ako kritérií určujúcich druh a výmeru trestu.

Pokiaľ ide o výrok o treste, je na mieste pripomenúť, že trest je opatrením štátneho donútenia, ktoré v mene štátu, na základe a v medziach zákona ukladajú v predpísanom konaní na to povolané súdy páchatelovi za spáchaný trestný čin. Trest ako právny následok trestného činu môže priamo postihnúť len páchatel trestného činu, v čom sa odráža zásada personálnosti trestu. Trest je jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona. Tým je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon na ochranu spoločnosti, jednak pred páchatelom trestného činu, voči ktorému sa prejavuje prvok represie (zabráneniu v trestnej činnosti) a prvok individuálnej prevencie (výchovy k riadnemu životu) a jednak aj voči ďalším členom spoločnosti, potencionálnym páchatelom, voči ktorým sa prejavuje prvok generálnej prevencie. Ochrana spoločnosti sa pritom uskutočňuje dvoma prvkami, a to prvkom donútenia, teda represiou a prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trest musí vyjadrovať tiež morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. V treste je obsiahnuté aj spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, a to tak právne, ako aj etické.

Pri úvahách o druhu a výmere trestu je nutné dôsledne aplikovať tiež ustanovenie § 34 ods. 4 Trestného zákona, podľa ktorého pri určovaní druhu trestu a jeho výmery súd prihliadne najmä na spôsob spáchania činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, prítiažujúce okolnosti, poľahčujúce okolnosti a na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosť jeho nápravy. Výmerou trestu sa pritom rozumie nielen určenie trestu v rámci sadzby tam, kde je trest takto kvantifikovaný, ale aj určenie rôznych modalít alebo obsahu trestov, ak je toto určenie vyhradené súdu. Rozpätie zákonom stanovenej trestnej sadzby umožňuje a zároveň ukladá súdu povinnosť individualizovať ukladaný trest. Súd je povinný vo výmere uloženého trestu zohľadniť všetky okolnosti uvedené v ustanovení § 34 ods. 4, 5 Trestného zákona.

Osobu páchatel'a je pritom potrebné hodnotiť vo všetkých súvislostiach a nemožno obísť ani možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára, či už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Možnosť nápravy páchatel'a konkretizuje jeho osobu vo všetkých zásadných súvislostiach. Primárne ide o stanovenie prognózy budúceho vývoja správania sa páchatel'a na základe objasnenia jeho osobnostných vlastností a ich spojitosti so spáchaným trestným činom, vrátane vplyvu sociálnej mikroštruktúry. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť pritom vždy v súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje, záujmom spoločnosti, štátu a občanom pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti. Pri ukladaní trestov je nutné vychádzať zo spojenia a vzájomnej vyváženosti dvoch princípov, a to princípu zákonnosti trestu a princípu individualizácie trestu.

K uvedeným skutočnostiam je potrebné prihliadať pri ukladaní trestov vo všeobecnosti. Podstatnou skutočnosťou v danom prípade však je, že obžalovaný bol podľa skutkových záverov prvostupňového súdu, ktoré nemožno v tomto konaní meniť, uznaný za vinného z korupčného konania, navyše ako štátny zamestnanec. Obžalovaný sa k trestnej činnosti priznal, svoje konanie oľutoval.

Podľa odpisu z registra trestov nebol doposiaľ súdom potrestaný, ani priestupkovo riešený.

Súd prvého stupňa mimoriadne znížil trest obžalovanému pod dolnú hranicu trestnej sadzby aplikujúc ustanovenie § 39 ods. 1 Trestného zákona, podľa ktorého tak možno postupovať, ak súd - vzhľadom na okolnosti prípadu alebo vzhľadom na pomery páchatel'a - má za to, že použitie trestnej sadzby by bolo neprimerane prísne a na zabezpečenie ochrany spoločnosti postačuje aj trest kratšieho trvania.

Okolnosťami prípadu sú všetky skutočnosti, ktoré majú vplyv na posúdenie povahy, charakteru a závažnosti trestného činu, vrátane možnosti nápravy páchatel'a. Mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody možno odôvodniť aj okolnosťami, ktoré sú znakom príslušnej skutkovej podstaty trestného

činu, pokiaľ ich význam alebo intenzita, ktorou boli naplnené, výraznejšie vybočujú z obvyklých prípadov takých trestných činov, a preto odôvodňujú zhovievavejší prístup pri ukladaní trestu. Okolnosťami prípadu však môžu byť aj také okolnosti, ktoré nie sú nevyhnutnou súčasťou skutkovej podstaty, pokiaľ sa v danej kvalite a kvantite pravidelne nevyskytujú.

Pomery páchatel'a sa týkajú jeho osobnostného hodnotenia. Ide teda o okolnosti, ktoré charakterizujú osobu páchatel'a ako objekt trestu, a tiež okolnosti, pre ktoré je rovnaký trest pre rôznych páchatel'ov rôzne citel'ný. Ich význam pre mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody sa zhodnotí podobne ako význam okolností prípadu. Z hľadiska tohto ustanovenia sa vyžaduje, aby išlo o pomery takého charakteru, z ktorých je zjavné, že trest odňatia slobody uložený v rámci zákonnej trestnej sadzby by páchatel' pociťoval podstatne citel'nejšie ako iní páchatelia. V podstate sa hodnotia rodinné a osobné pomery, ktoré existujú až v čase rozhodovania o treste (napr. majetkové pomery páchatel'a, jeho zdravotný stav a jeho rodiny, starostlivosť o početnú rodinu, tehotenstvo a pod.). Za pomery páchatel'a odôvodňujúce postup podľa tohto ustanovenia možno považovať viac významných poľahčujúcich okolností pri nedostatku priťažujúcich okolností, vážnu chorobu páchatel'a, závislosť mnohopočetnej rodiny od jeho zárobku, stav zníženej príčetnosti a podobne.

Súd prvého stupňa aplikáciu mimoriadneho zníženia trestu u obžalovaného odôvodnil tým, že obžalovaný je zdravotne ťažko postihnutou osobou, má problémy s pohybom, používa barly a jeho fyzický život je veľmi sťažený, čo sa prejavilo aj pri vyjadrovaní. Z týchto okolností potom vyvodil závery pre mimoriadne zníženie trestu. S týmito úvahami sa stotožnil aj odvolací súd. Trest vo výmere dvoch rokov s podmieneným odkladom na dva roky, v kombinácii s trestom zákazu činnosti výkonu povolania v štátnej službe na tri roky, je dostatočným trestom pre dosiahnutie jeho nápravy. Obžalovaný sa v podstate potrestal sám svojim konaním, keď sa dopustil protispoločenského konania a diskvalifikoval sa, zjavne nedostatočne si uvedomujúc možné následky svojho konania.

Zohľadniac celkovo spôsob spáchania činu a jeho následky tak, ako sú ustálené v tzv. skutkovej vete napadnutého rozsudku, a tiež ďalšie okolnosti významné pre určenie druhu a výmery trestu, dospel odvolací súd k záveru, že vzhľadom na povahu spáchaného prečinu a možnosť nápravy obžalovaného nie je nepodmienečné uloženie trestu odňatia slobody nevyhnutné a účel trestu možno v posudzovanej veci dosiahnuť aj uložením trestu tak, ako ho ustálil súd prvého stupňa.

Z uvedených dôvodov považuje Najvyšší súd odvolanie prokurátora za nedôvodné. Rovnako tak však vyhodnotil ako nedôvodné aj odvolanie obžalovaného JUDr. V. Q., nakoľko nezistil dôvody pre ďalšie zmieňovanie trestu prihliadajúc na už spomenuté okolnosti, a to najmä na skutočnosť, že obžalovaný sa dopustil korupčného správania ako štátny zamestnanec. Pokiaľ ide o nepriznanie ďalšej poľahčujúcej okolnosti, tu odvolací súd poukazuje na fakt, že síce obžalovaný dobrovoľne učinil vyhlásenie o vine, čím zjednodušil súdom rozhodovanie o predmetnej veci a nemal možnosť žiadnym iným spôsobom prispieť k objasneniu žalovanej trestnej činnosti, avšak už pri priznaní dvoch poľahčujúcich okolností podľa § 6 písm. j), l) Trestného zákona, pri nezistení žiadnej priťažujúcej okolnosti, by sa pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností nezmenil, preto odvolací súd zistené poľahčujúce okolnosti nemenil, keďže by tým k žiadnej zmene ďalších okolností nedošlo a nemalo by to ani vplyv na výšku trestu obžalovaného.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.